

Till Miljödepartementet
m.registrator@regeringskansliet.se
sara.bergdahl@regeringskansliet.se

3 februari 2014

Skärgårdarnas Riksförbund, SRF, organiserar den fastboende befolkningen runt hela kusten från Luleå i norr till Koster i väster samt öarna i de stora insjöarna. SRF arbetar med förutsättningarna för boende, arbete och service året runt i landets skärgårdar.

Remissvar

Promemoria med förslag till ändring i drivmedelslagen (2011:319) och lagen (2005:1248) om skyldighet att tillhandahålla förnybara drivmedel

I den utsända promemorian behandlas möjligheten att ta ut avgift för tillsyn enligt drivmedelslagen samt två förslag på lättnader i lagen om skyldighet att tillhandahålla förnybara drivmedel.

Bakgrund

Tillgängligheten har bedömts vara ett av de största hindren mot en ökad användning av förnybara drivmedel (se prop. 2005/06:16). I lagens 3 § anges vilka säljställen som omfattas av skyldigheten att tillhandahålla förnybara drivmedel samt när denna skyldighet inträder. Sedan 2009 är alla säljställen med en försäljningsvolym överstigande 1 000 kubikmeter motorbensin eller dieselbränsle skyldiga att tillhandahålla minst ett förnybart drivmedel. Avgränsningen till 1 000 kubikmeter sattes för att undvika att de riktigt små bensinstationerna skulle drabbas av en investeringskostnad som inte stod i rimlig proportion till säljställets försäljningsvolym. Enligt 7 § finns det en möjlighet att i särskilda fall ge en tidsbegränsad dispens från skyldigheten att tillhandahålla förnybara drivmedel.

Hittills har majoriteten av de försäljningsställen som omfattas av lagen investerat i bränslepumpar för etanolbränslet E85. Det har varit det billigaste förnybara drivmedlet på marknaden i jämförelse med till exempel fordons gas. Marknadsförhållandena har emellertid ändrats sedan lagen infördes 2005. Sedan 2010 har försäljningen av etanolbilar och etanolbränslet E85 minskat.

I Transportstyrelsens regleringsbrev för budgetåret 2011 fick myndigheten i uppdrag att se över dispensförfarandet med syfte att mildra konsekvenserna för mindre försäljningsställen av fordonsbränsle i glesbygd och för att utreda om lagen hade haft inverkan på nedläggningen av ett stort antal bensinstationer. Översynen resulterade i att Transportstyrelsen förordade dels att alla säljställen med en årlig försäljningsvolym som understiger 1 000 kubikmeter motorbensin eller dieselbränsle skulle undantas från skyldigheten, dels att alla säljställen i glesbygd med en årlig försäljningsvolym av mindre än 2 000 kubikmeter konventionellt bränsle skulle undantas (Regeringskansliets dnr M2011/1835/K1).

Enligt Transportstyrelsen skulle undantaget för glesbygdssockor komma att innebära en lättnad för vissa säljställen i glesbygd och minskade kostnader för dispenshantering hos såväl dessa säljställen som hos myndigheten. Transportstyrelsen anförde att en alternativ lösning vore att undanta samtliga säljställen med en årlig försäljningsvolym som understiger 2 000 kubikmeter motorbensin eller dieselbränsle, oavsett om säljstället är belägen i glesbygd eller inte.

När det gäller de miljömässiga konsekvenserna bedömde Transportstyrelsen att den förordade lösningen skulle innebära färre negativa effekter än alternativlösningen. Detta eftersom investeringar i pumputrustning för förnybara drivmedel har sannolikt störst miljöeffekt i tätorter där fler kör på detta bränsle.

Från konkurrenssynpunkt är den lösning som Transportstyrelsen förordat inte helt konkurrensneutral, då den gynnar säljställen i glesbygd framför dem i tätort. Det är också svårt att reglera ett undantag som gör skillnad mellan säljställen i glesbygd och andra säljställen.

Tillväxtanalys och Tillväxtverket har definierat glesbygd som områden med mer än 45 minuters bilresa till närmaste tätort med fler än 3 000 invånare (cirka 3–5 mil i avstånd från närmaste tätort). Det finns inte något entydigt svar på hur lång sträcka en 45 minuters bilresa är då den kan köras med varierad hastighet samt eftersom det måste avgöras var i tätorten avståndet ska mätas från. I lagtexten bör ett undantag från skyldigheten att tillhandahålla förnybara drivmedel inte avgränsas till säljställen i glesbygd.

Den nuvarande dispensmöjligheten har använts av många säljställen. Transportstyrelsen har hanterat cirka 1 600 dispensansökningar sedan 2009. Transportstyrelsen har under de senaste åren utvecklat praxis för när dispens ges. För närvarande, under 2013, beviljas normalt sett dispens om säljstället sålt mindre än 1 500 kubikmeter motorbränsle två kalenderår tidigare och i ansökan hänvisat till ekonomiska skäl. Av Transportstyrelsens praxis kan den slutsatsen dras att många medelstora försäljningsställen med försäljningsvolym under och omkring 1 500 kubikmeter motorbensin eller dieselbränsle per år har haft svårighet att anpassa sig till det nya kravet på att tillhandahålla förnybara drivmedel. Praxis, med stöd av avgöranden från förvaltningsrätterna, visar var gränsen för skyldigheten att tillhandahålla förnybara drivmedel bör dras. För att minska den administrativa bördan för bränslesäljare och myndigheter och för ökad förutsebarhet, bör lagen ändras så att den återspeglar utvecklingen i praxis.

Avgift vid tillsyn

I det nu utskickade materialet föreslås att regeringen, eller den av regeringen utsedda myndighet får meddela föreskrifter om avgifter för tillsyn och ärendehandläggning enligt

drivmedelslagen och anslutande föreskrifter. Detta innebär att regeringen kan ge Transportstyrelsen rätt ta ut avgifter för sin tillsyn. Hur stor denna avgift i så fall kan komma att bli är inte omnämnt i materialet.

Skyldighet att tillhandahålla förnybara drivmedel

Den första ändringen som föreslås innebär att de bensinstationer eller andra försäljningsställen som årligen tillhandahåller allmänheten 1 500 kubikmeter konventionella bränslen eller mer har en skyldighet att även tillhandahålla förnybara drivmedel. Denna ändring innebär en lättnad för de försäljningsställen som inte kommer upp i dessa kvantiteter.

Beslutet på krav om försäljning av förnybara drivmedel är avhängt försäljningsvolymen av motorbensin eller dieselbränsle under kalenderåret två år före.

Förändring för dispenser

Den andra ändringen gäller möjligheten till dispens från kravet på att tillhandahålla förnybara drivmedel. I de nuvarande dispensbestämmelserna har sällan dispenser getts för längre tid än ett år. I den nu föreslagna lagändringen innebär att möjligheten att få dispens i det enskilda fallet permanentas. En dispens får ges för den tid som är rimlig med hänsyn till omständigheterna i det enskilda fallet.

Ändringarna föreslås träda i kraft den 1 juli 2014.

Konsekvenser

Förslaget innebär att det blir möjligt att meddela föreskrifter som innebär att Transportstyrelsen kan ta ut avgifter för sin tillsyn och ärendehandläggning enligt drivmedelslagen. Om bemyndigandet utnyttjas kommer de cirka 2 800 bensinstationer som omfattas av lagen att behöva betala för tillsynen.

Enligt Transportstyrelsens egna beräkningar innebär förslaget att cirka 1 355 av 2 800 tankställen i Sverige undantas från kravet att tillhandahålla förnybart drivmedel. Detta kan jämföras mot den nuvarande volymnivån om 1 000 kubikmeter då uppskattningsvis 790 säljställen undantas. Förslaget innebär att ett antal säljställen som tidigare sökt och erhållit tidsbegränsade dispenser från skyldigheten att tillhandahålla förnybart drivmedel inte längre behöver göra detta. För Transportstyrelsen innebär förslaget att myndigheten kommer behöva hantera betydligt färre dispensansökningar och överklaganden av myndighetens beslut i förvaltningsdomstolarna.

Förslaget kan innebära en konkurrensnackdel för de säljställen som hunnit göra en investering till skillnad mot de säljställen som sökt dispens.

Ändringen i lagen bedöms inte minska tillgängligheten av förnybara drivmedel i någon större grad eftersom många av de berörda säljställen har haft dispens från kravet att tillhandahålla förnybara drivmedel. Täckningsgraden av E85-stationer bedöms inte komma ändras i någon större utsträckning. De miljömässiga konsekvenserna bedöms därför vara begränsade.

Kommentarer från Skärgårdarnas Riksförbund

Förslaget på en tillsynsavgift ligger måhända i linje med myndighetens övriga verksamhet, men vi vill framhålla det är av största vikt att avgiften inte får vara så hög att den försvårar de mindre försäljningsställets möjligheter att fortsätta sälja drivmedel. Redan i dag är det långt mellan mackar och sjömackar på många ställen längs med kusterna och på öarna i Sveriges skärgård och ytterligare en pålaga skulle kunna försvåra läget ytterligare.

De lättnader som sker i form av ändrade krav på försäljningsvolymmer samt förändrade dispensregler tror vi påverkar landets skärgårdsområden positivt, framförallt förhindras kanske den fortsatt utarmning av försäljningsställen i dessa områden.

Enligt uppdrag

Anetté Larm Johansson

Verksamhetsledare

SKÄRGÅRDARNAS RIKSFÖRBUND
Borgen 126, 472 95 Varekil
info@skargardarna.se www.skargardarna.se